

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Прев 107/2019
28.11.2019. година
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судије: др Драгише Б. Слијепчевића, као председника већа, судије Бранка Станића и судије Татјане Матковић Стефановић, као чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., ... бр. ..., кога заступа пуномоћник Горан Цветковић, адвокат из ..., против туженог ББ из ..., улица ... бр. ..., кога заступа пуномоћник Мирјана Ћоровић-Томић, адвокат из ..., ради исплате, вредност предмета спора 53.390.000,00 динара, одлучујући о ревизији тужиоца која је изјављена против пресуде Привредног апелационог суда Пж бр. 1758/17 од 04.10.2018. године, донео је у седници већа одржаној дана 28.11.2019. године, следеће

РЕШЕЊЕ

УКИДАЈУ СЕ пресуда Привредног апелационог суда Пж бр. 1758/17 од 04.10.2018. године и пресуда Привредног суда у Београду П број 722/16 од 18.01.2017. године, исправљена решењем истог суда од 28.02.2017. године, па се предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Привредног суда у Београду П број 722/16 од 18.01.2017. године одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени да му исплати износ од 53.390.000,00 динара са законском затезном каматом од 23.12.2015. године до исплате. У ставу 2. изреке је обавезан тужилац да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 289.050,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности до исплате.

Пресудом Привредног апелационог суда Пж бр. 1758/17 од 04.10.2018. године потврђена је првостепена пресуда Привредног суда у Београду П број 722/16 од 18.01.2017. године која је исправљена решењем истог суда 28.02.2017. године.

Против наведене пресуде Привредног апелационог суда Пж бр. 1758/17 од 04.10.2018. године, тужилац преко пуномоћника из реда адвоката је благовремено поднео ревизију због погрешне примене материјалног права.

У одговору на ревизију тужени је оспорио у целини наводе из ревизије тужиоца и предложио Врховном касационом суду да исту одбије као неосновану.

Врховни касациони суд је испитао побијану другостепену пресуду у границама прописаним одредбом члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11...) и утврдио да је ревизија тужиоца основана.

Према утврђеном чињеничном стању између парничних странака је закључен уговор о преносу удела дана 02.11.2015. године који је оверен код јавног бележника 16.12.2015. године. Уговором је предвиђено да даном закључења уговора, тужилац као преносилац удела, преноси на стицаоца удео у друштву ВВ из ... 100 % удела, а за накнаду од 53.390.000,00 динара, коју је стицалац удела-овде тужени, дужан да плати у року од седам дана од дана овере уговора. Тужилац је као једини члан друштва, донео одлуку дана 17.12.2015. године којом је разрешен као директор друштва ВВ из ..., а за директора друштва је именован ГГ из ..., који је истовремено и законски заступник туженог. Тужилац је након тога 17.12.2015. године доставио туженом инструкцију за уплату накнаде за пренос удела у складу са одредбом члана 3. уговора, да би након тога дана 21.12.2015. године примио допис од туженог који је сачињен 17.12.2015. године којим тужени изјављује да раскида уговор. Тужилац се противио раскиду уговора и позвао туженог да у уговореном року испуни своју обавезу у погледу исплате накнаде, упућујући и опомену пред утужење, па с обзиром да тужени није извршио уговорену обавезу, поднео је тужбу и тражио да се обавезе тужени да му на име удела који му је пренео у друштву исплати износ од 53.390.000,00 динара са законском затезном каматом.

На основу овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су закључили да је тужбени захтев неоснован. Према ставу нижестепених судова уговор се може раскинути увек чак и у невреме, јер облигациони однос егзистира само до оног момента до када постоји сагласност воља уговорних страна у вези са тим облигационим односом. Супротно поступање би било противно одредби члана 10. Закона о облигационим односима и начелу аутономије воље којом је прописано да стране у облигационим односима имају слободу у границама принудних приписа, јавног поретка и добрих обичаја, да своје односе уреде по својој вољи, као и да су сходно члану 11. истог закона равноправни. Како је предмет тужбеног захтева исплата накнаде вредности удела која је доспевала за наплату након што је раскинут уговор о преносу удела, а до датума раскида уговор није извршен, јер није извршен упис промене оснивача у регистру Агенције за привредне регистре, то значи да уговорни однос међу парничним странкама не постоји од дана изјаве о раскиду уговора, јер нема више сагласности воља као битног елемента уговора у смислу члана 26. Закона о облигационим односима. Са наведених разлога тужбени захтев је одбијен у целини као неоснован.

Врховни касациони суд налази да се закључак нижестепених судова, за сада, не може прихватити као правилан.

Сврха и циљ уговора је извршење уговорене обавезе. Уговор који је закључен, уговорне стране могу раскинути споразумно. Једнострано раскид уговора се може извршити али само под условима и на начин који је законом предвиђен или ако је то предвиђено самим уговором. Уговорне стране у конкретном случају нису уговориле услове и начин једностраног раскида уговора.

Закон о облигационим односима, регулише раскид уговора: због неиспуњења у одредбама члана 124. до 132 закона; због измене уговора услед промењених околности у одредбама члана 133. до 136 закона ; због немогућности испуњења - одредбе члана 137. и 138 закона.

Према одредби члана 124. Закона о облигационим односима у двостраним уговорима када једна страна не испуни своју обавезу, друга страна може, ако није шта дуго одређено, захтевати испуњења обавеза или под условима предвиђеним у идућим члановима, раскинути уговор простом изјавом, ако раскид уговора не наступа по самом закону, а у сваком случају има право на накнаду штете.

Тужилац као уговорна страна сходно наведеној одредби Закона о облигационим односима, сматра да у конкретном случају би само он имао право да раскине уговор због неиспуњења, јер је у целини извршио своју обавезу. Тужени који није извршио своју уговорену обавезу не може једнострано раскидати уговор, већ је дужан да исти изврши и зато тужилац од њега тражи исплату удела.

Према оцени Врховног касационог суда, уговор о преносу удела који су странке закључиле је статусни уговор који је предвиђен Законом о привредним друштвима. Овим уговором се врши промена оснивача привредног друштва. Промена оснивача се врши уписом у регистру Агенције за привредне регистре. Закон о поступку регистрације у Агенцији за привредне регистре, регулише поступак регистрације. Одредбом члана 5. овог закона је прописано да поступак регистрације се покреће подношењем пријаве агенцији, а може да се покрене и по службеној дужности. У одредби члана 5а су наведена лица која су овлашћена за подношење пријаве. Према тој одредби, пријаву за регистрацију преноса удела и промене оснивача, може поднети стицалац, а може и преносилац удела. То је прописано ставом 2. тачка 1. одредбе члана 5а наведеног закона.

Тужилац као преносилац удела по наведеном уговору има право да тражи од туженог да испуни своју уговорену обавезу и исплати вредност удела, уколико је у целини извршио своју уговорену обавезу. Из списка предмета прилази да је тужилац у циљу извршења уговорене обавезе као једини члан друштва у коме има удео, донео одлуку дана 17.12.2015. године којом је разрешен као директор друштва ВВ из ..., а за директора друштва је именован ГГ из ..., који је истовремено и законски заступник туженог. У поступку није утврђивана чињеница да ли је тужилац на основу овлашћења из члана 5а Закона о поступку регистрације у Агенцији за привредне регистре, поднео пријаву агенцији за промену регистрације удела, или није. Ако тужилац није искористио законску могућност подношења пријаве надлежној Агенцији за привредне регистре у том случају је потребно испитати да ли се тужилац прећутно сагласио са раскидом уговора у ком случају би се сматрало да је дошло до споразумног раскида уговора.

Како ова чињеница није утврђена у поступку пред нижестепеним судовима, због погрешне примене материјалног права и то одредби члана 10, 11. и 132. Закона о облигационим односима, побијане пресуде се морају укинути. У поновном поступку првостепени суд ће поступити по примедбама садржаним у овом решењу, утврдити све релевантне чињенице и донети нову одлуку којом ће одлучити о тужбеном захтеву тужиоца.

На основу свега изложеног Врховни касациони суд применом одредбе члана 416. став 2. Закона о парничном поступку је одлучио као у изреци решења.

**Председник већа-судија
др Драгиша Б. Слијепчевић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић